

خودایمنی شهر؛

رهیافتی برای پیشگیری از حوادثی مانند آتش سوزی ساختمان پلاسکو

مصطفی بهزادفر

استاد گروه آموزشی شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران

مهدی سعیدی

پژوهنده دکتری شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران

انتشار کتاب در نشست شماره ۲۶ مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۱۶

شورای چاپ و نشر شهرداری تهران

به تصویب رسیده است.

سرشناسه	: بهزادفر، مصطفی، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: خود ایمنی شهر: رهیافتی برای پیشگیری از حوادثی مانند آتش‌سوزی ساختمان پلاسکو/تالیف مصطفی بهزادفر، مهدی سعیدی؛ ویراستار فاطمه رشوند.
مشخصات نشر	: تهران: شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص: عکس.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۲-۰۸-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: رهیافتی برای پیشگیری از حوادثی مانند آتش‌سوزی ساختمان پلاسکو.
موضوع	: شهرسازی -- ایران -- تدابیر ایمنی -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع	: City planning -- Iran -- Security measures -- Questions and answers
موضوع	: شهرسازی -- ایران -- طرح و برنامه‌ریزی -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع	: City planning -- Iran -- Design -- Questions and answers
موضوع	: ساختمان‌ها -- ایران -- آتش‌سوزی و پیشگیری -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع	: Buildings -- Iran -- Fires and fire prevention -- Questions and answers
شناسه افزوده	: سعیدی، مهدی، ۱۳۶۸ -
شناسه افزوده	: شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شناسه افزوده	: Tehran Municipality, Tehran Urban Planning and Research Center
رده بندی کنگره	: HT1۶۶
رده بندی دیویی	: ۳۰۷/۱۲۱۶۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۹۷۱۹۹
وضعیت رکورد	: فیپا

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

خودایمنی شهر: رهیافتی برای پیشگیری از حوادثی مانند آتش‌سوزی ساختمان پلاسکو
 تألیف: مصطفی بهزادفر، مهدی سعیدی
 صفحه‌آرایی و طراحی جلد: موسسه فرهنگی و هنری نگاه نو تهران
 ویراستار: فاطمه رشوند
 نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 بها: ۱۳۰۰۰۰ ریال
 ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۲-۰۸-۴
 کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان پل رومی، خیابان شهید اکبری، نبش خیابان آقابزرگی، شماره ۳۲
 کدپستی: ۱۹۶۴۳۵۶۱۱
 تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲
 rpc.tehran.ir
 info.rpc@tehran.ir

۷	سخن نخست
۹	فصل اول: گشایش موضوع
۱۳	فصل دوم: مصاحبه با صاحب نظران
۸۳	فصل سوم: پرسش و پاسخ در جلسه نشست
۱۰۹	فصل چهارم: خلاصه مباحث و انجام گفت

www.ketab.ir

سخن نخست

خودایمنی فضاهای شهری مطالعه عناد شهر را بر حوادث غیر مترقبه است و بیشتر دال بر توان پاسخگویی شهر در این زمینه دارد. خودایمنی شهری، موضوع بسیار مهمی در مدیریت شهری و مدیریت بحران است، که متأسفانه در حال حاضر نه تنها تهران بلکه بیشتر شهرهای کشور از این لحاظ در وضعیت مناسب و مطلوبی قرار ندارند. علل‌های مختلفی در به وجود آمدن این وضعیت نقش دارند. در این زمینه می‌توان به تراکم فروشی و تغییر کاربری‌های عمومی، تجاری‌سازی و بلندمرتبه‌سازی، تبدیل عرصه‌های زیست‌محیطی از جمله باغات شهری به عرصه ساختمان‌سازی، تمرکزگرایی، عدم مدیریت یکپارچه شهری، عدم رعایت ضوابط شهری و امثالهم اشاره کرد که خودایمنی شهر را تضعیف ساخته و شرایط ناخواسته‌ای را برای وقوع انواع حوادث مترقبه و غیرمترقبه به وجود آورده‌اند. نمود این وضعیت را می‌توان در حادثه پلاسکو مشاهده کرد. این حادثه نشان داد که خودایمنی و مدیریت بحران بعد فراموش شده مدیریت شهری تهران بوده است. واقعیت این است که ریشه‌های زیستی تهران در حوزه‌های گوناگون خشک شده و عرصه‌های حیات زندگی اجتماعی روز به روز تنگ‌تر و محدودتر می‌شود. اکثر نهادهای نظارتی و اجرایی تهران با رویکردی روزمره‌گانه در پی‌رفع و رجوع احتیاجات و نیازهای مالی و ابتدایی تهران هستند و نسبت به مسائل حیاتی و خودایمنی شهری غافل مانده‌اند و فرهنگ ایمنی، در بین شهروندان و مدیران جایگاه شایسته و در خور ندارد، لذا کم توجهی به موضوع ایمنی می‌تواند حوادث ناگوارتری را در شهرها رقم بزند. امیدوارم که این حادثه فرصتی برای خودآگاهی نهادهای محلی و ملی جهت اجماع توقف تخریب خودساخته تهران باشد تا

۱۸ | خودایمنی شهر: رهیافتی برای پیشگیری از حوادثی مانند آتش سوزی ساختمان بلاسکو

بنیان‌های خودایمنی شهر تهران تقویت یابد و در آینده از تکرارپذیری اینگونه حوادث جلوگیری شود. بدون شک در این زمینه مشارکت نخبگان شرط لازم است. در کتاب پیش رو مباحث مطرح شده در مصاحبه‌ها و نشست علمی- تخصصی تدوین شده و به‌منظور کاربرست مباحث یادشده، جمع‌بندی نهایی جهت استفاده در حوزه خود ایمنی شهرهای مختلف کشور و ارتقاء وضعیت کارآمدی و حفاظت زیرساخت‌ها و پایداری شهری، ارائه شده است.

محمدحسین بوچانی

رییس مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

www.ketab.ir